

Региональное образование: современные тенденции. – Государственное автономное учреждение дополнительного профессионального образования Липецкой области «Институт развития образования» (Липецк), 2017. – С. 51-58.

7. Зорова Г. П. Работа в парах на уроках биологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://bio.1september.ru/view_article.php?ID=200403504

8. Коваленко Є. І. Групова навчальна діяльність учнів як інноваційна технологія / Є. І. Коваленко, Р. Микитуха // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер.: Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 1. – С. 81-85.

9. Свінченко І. А. Групові форми навчання у викладанні біології. У 2-х частинах / І. А. Свінченко. – Х.: Основа, 2011.

Чижикова О.В.

викладач,

Криворізький економічний інститут

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»*

СТРАТЕГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ПРАВОЗНАВЦІВ

Процес навчання майбутніх правознавців за шостим рівнем НРК і першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти передбачає формування концептуальних теоретичних знань, практичних умінь і навичок, розвиток критичного, творчого мислення, аналітичних здібностей, необхідних для розв'язання складних задач та практичних проблеми у галузі права або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов [6]. Так, *підготовка майбутнього правознавця* в умовах розвитку юридичної освіти має свою специфіку і включає багато аспектів, серед яких дослідники [1; 5; 7; 8; 10] зазначають: розкриття духовного, інтелектуального потенціалу особистості; оволодіння іноземною мовою професійного спрямування; формування умінь використовувати правові знання та передбачати наслідки залежно від власних правових дій; розвиток творчих здібностей; опанування теоретичними знаннями в галузі права та методологією їх практичного застосування, в тому числі у нестандартних ситуаціях; формування інтегральної, загальних і фахових компетентностей, дослідницьких і комунікативних навичок; оволодіння творчими засобами навчальної та професійної діяльності [1; 5; 7; 8; 10].

Цей багатоаспектний процес передбачає доцільний вибір підходів навчання, застосування інноваційній технологій і методів активізації навчально-пізнавальної діяльності та самостійної активності майбутніх правників. Саморозвиток і самовдосконалення особистості майбутнього фахівця забезпечується й застосуванням стратегій навчання, зокрема в процесі вивчення іноземних мов.

Вагомий внесок у вивченні даної проблеми внесли Г. Каспер, Е. Макаро, М. О'Меллі, Р. Оксфорд, Дж. Рубін, А. Чамот та інші. Термін «стратегія» інтерпретується як: загальна концепція навчання, що базується на певних лінгвістичних, психологічних і дидактичних принципах і визначає підхід до навчання, що реалізується на заняттях у вигляді методу або групи методів

навчання [4]; операції, які використовуються суб'єктами навчання з метою засвоєння, запам'ятовування, відтворення та використання інформації, спеціальні дії учня, спрямовані на те, щоб зробити навчання легшим і швидшим, приємним, самоспрямованим і ефективним [12]; комбінації інтелектуальних прийомів і зусиль, які застосовуються студентами для розуміння, запам'ятовування і використання знань про систему мови і формування мовних навичок і умінь [2; 4]; здатність студента успішно розв'язувати проблеми навчання та спілкування у процесі іншомовної освіти [9, с. 265]; спеціальні способи обробки інформації, що покращує розуміння, вивчення або відтворення інформації [14, с. 163].

В науковій літературі представлені різні класифікації стратегій навчання. При вивченні іноземної мови дослідники виокремлюють дві групи *стратегій*: прямі (стратегії запам'ятовування, мнемонічні, когнітивні, компенсаторні, стимулюючі) і непрямі стратегії (метакогнітивні; афективні або емоційні; соціальні) [2, с. 19; 4, с. 295; 12]. М. О'Меллі і А. Чамот в свою чергу визначають метакогнітивні, когнітивні і соціальні стратегії; Р. Оксфорд – прямі та непрямі [11; 12]; Х. Стерн – стратегії управління, когнітивні, комунікативні, міжособистісні і афективні [13; 14] тощо. На думку В. Борщовецької *стимулюючі* стратегії спрямовані на заохочення студентів до опанування новою інформацією; суть *соціальних* стратегій дослідники [2; 4; 12] вбачають у створенні сприятливого мікросередовища на засадах творчої співпраці між мовленнєвими партнерами, у вмінні і бажанні вести бесіду, ставити запитання, отримувати інформацію; використання *мнемонічних* стратегій відображається в урахуванні особливостей психічних процесів; *емоційні* стратегії стримують стрес і здійснюють контроль над емоціями під час навчання. Справедливо підкреслено [2; 3; 4; 12], що важливе значення в процесі *оволодіння іноземною мовою*, зокрема *майбутніми юристами*, мають *когнітивні* (процеси, спрямовані на переробку інформації в навчальних цілях) і *метакогнітивні* стратегії (планування і координація процесу навчання), що стосуються процесів планування, контролю та оцінювання студентом результатів свого навчання; стратегії придбання знань і умінь, збереження матеріалу в пам'яті (наприклад, використання ключових слів, угруповання слів на підставі різних ознак, повторення і відтворення), стратегії вилучення матеріалу з пам'яті; *інтерактивні стратегії*, що спрямовані на підвищення інтенсивності і ефективності оволодіння мовою; *інтегративні творчі стратегії*, що необхідні для самостійного вирішення поставлених пізнавально-творчих задач; *стратегії управління і планування* (цілеполягання, контроль власних досягнень навчання, вибір методів і оцінка результатів); *комунікативні стратегії* (комунікативні здібності, вербальні і невербальні засоби для здійснення безперервного спілкування), *міжособистісні* (спілкування з носіями мови) тощо [2; 3; 4; 11; 14]. На думку В. Борщовецької, когнітивні стратегії використовуються для переробки, зберігання і відтворення лексичної інформації, для аналізу, синтезу або трансформації навчальних матеріалів. Підкреслено, що зазначені стратегії покликані допомогти студентам здійснювати операції з аналізу лінгвістичної інформації, диференціації мовних явищ, узагальнення правил вживання певних структур. *Компенсаторні стратегії*, в свою чергу, повинні використовуватися для компенсування прогалин у знаннях лексичного іншомовного матеріалу та подолання цього дефіциту під час комунікації, для формування у студентів

здатності виходити із ускладнених ситуацій через дефіцит мовних чи мовленнєвих ресурсів [2].

Отже, розуміння сутності стратегій навчання і оптимальне їх використання у навчально-виховному процесі, зокрема при вивченні іноземних мов студентами-правознавцями, забезпечує результативність навчальних досягнень і стимулює самостійну активність студентів, робить процес опанування іноземними мовами цікавим, самомотивованим і самоспрямованим.

Список використаних джерел:

1. Борейчук А.В. Формування освітніх компетентностей майбутніх юристів у процесі професійної підготовки: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 [Електронний ресурс] / Борейчук Анна Вікторівна. – Рівне: НУВГП, 2018. – 267 с. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/9633/1>
2. Борщовецька В.Д. Використання навчальних стратегій для оволодіння іншомовною лексикою / В.Д. Борщовецька, Ю.О. Семенчук // Іноземні мови. – 2009. – № 2. – С. 19-23.
3. Данилина Е.А. Стратегии обучения иностранному языку при компетентностно-модульной организации учебного процесса / Е.А. Данилина // Научный диалог. – 2014. – № 2 (26): Педагогика. – С. 18-25.
4. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э.Г. Азимов, А.Н. Щукин. – М.: Изд. ИКАР. – 2009. – 448 с.
5. Одинцова Г.Ю. Роль установки у формуванні креативного мислення юриста: дис. ... канд. пед. наук: 19.00.01 [Електронний ресурс] / Одинцова Галина Юріївна. – Київ, 2016. – 252 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/166280/1>
6. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова КМУ № 1341 від 23.11.2011 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
7. Рижиков В.С. Зміст та складові професійної підготовки майбутніх юристів відповідно професіограми [Електронний ресурс] / В.С. Рижиков // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Вип. 2. – 2011. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadsps_2011_2_10
8. Рижиков В.С. Характеристики та особливості професійної діяльності майбутнього юриста, які мають бути сформовані в процесі професійної підготовки / В.С. Рижиков // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. – 2011. – № 44. – С. 108-111.
9. Сторонська О.С. Формування стратегій вивчення іноземної мови як науково-методична проблема / О.С. Сторонська // Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія. – 2014. – Вип. 692-693. – С. 263-265.
10. Фелендюк Н.В. Теоретичні аспекти професійно – психологічної підготовки фахівців юридичних професій / Н.В. Фелендюк // Проблеми розвитку педагогіки вищої школи в ХХІ столітті: теорія і практика: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (30-31 трав. 2002 р.) / Ред.: Ф.К. Думко. – О.: Одес. юрид. ін-т Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. – С. 39-41.
11. O'Malley M. Learning strategies in second language acquisition / Michael O'Malley, Anna Chamot. – NJ: CUP, 1990. – 276 p.
12. Oxford R. Language Learning Strategie: What Every Teacher Should Know / Rebecca Oxford. – Boston: Heinle & Heinle, 1990. – 342 p.
13. Stern H. Issues and Options in Language Teaching, 1992. – Oxford: OUP. – 415 p.
14. Zare P. Language Learning Strategies Among EFL/ESL Learners: A Review of Literature / Pezhman Zare // International Journal of Humanities and Social Science. – Vol. 2. – No. 5. – 2012. – P. 162-169.